

ION LUNCEANU (1884 - 1955) – VOLUNTAR ÎN ARMATA SUA ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Dr. Dumitru-Valentin Pătrașcu *
Dr. Daniela-Liliana Pătrașcu **

Abstract

Emigrated in the USA in the year 1900, Ion Lunceanu, whose origins were in the Magheresti Commune, Gorj County, was one of the 6000 Romanians, mostly from Transylvania, who fought as volunteers in the US Army during the First World War.

Having taken part in the battles on the front in the West of Europe in the summer of 1918, Ion Lunceanu was wounded (temporarily blinded) as a result of toxic gas being used during the fight on the Meuse – Argonne and he was one of the 6 volunteers from the US army who originated from the Gorj County (South-West of Romania) and who fought in the First World War.

Keywords: First World War, US Army, volunteer, veteran, Gorj County

Introducere

Integrându-se unui fenomen mai larg, al emigrării românilor pe continentul nord-american, ce a cunoscut o creștere importantă spre sfârșitul secolului al XIX-lea, migrația țăranilor din județul Gorj face parte din așa-numita „*Generație Mia și Drumul*“, emigranții români, fie ei din Regatul României sau din teritoriile românești aflate sub stăpânirea Imperiului Austro-Ungar, având ca scop principal agonisirea unei sume care să acopere cheltuielile de deplasare spre și dinspre Statele Unite ale Americii, precum și a unei sume ce varia în jurul a o mie de dolari, necesară pentru achitarea datoriilor din țară și pentru achiziționarea unor suprafețe de teren, respectiv construcției, extinderii sau modernizării unei gospodării familiale.

În ciuda dificultăților, în multe localități situate, în special, în zona de nord a județului Gorj, există urmași ai unor gorjeni care au trăit și muncit, pentru perioade de timp mai lungi sau mai scurte, în Statele Unite ale Americii. Mulți dintre ei au revenit în comunele natale din județul Gorj după încheierea Primului Război Mondial, întemeindu-și familii, construindu-și case și anexe gospodărești, cumpărând pământ și devenind adevărate modele de urmat pentru comunitățile din care făceau parte. Ca o consecință, mulți dintre cei reveniți din Statele Unite ale

* Muzeograf în cadrul Secției de Istorie – Arheologie a Muzeului Județean Gorj „*Alexandru Ștefulescu*“ din Târgu-Jiu.

** Muzeograf în cadrul Secției de Istorie – Arheologie a Muzeului Județean Gorj „*Alexandru Ștefulescu*“ din Târgu-Jiu.

Americii au devenit adevărați lideri ai comunităților respective, unii dintre ei alegând chiar să se implice în viața politică locală în perioada interbelică.

Cu adevărat impresionant este albumul fotografic ce reunește zeci de fotografii alb-negru din perioada în care Ion Lunceanu a activat în armata Statelor Unite ale Americii, inclusiv tehnică de luptă, precum și fotografii din localități din Franța aflate în spatele frontului în anul 1918, atunci când Ion Lunceanu a luptat și a fost rănit la Meuse-Argonne.

O categorie aparte o reprezintă cărțile poștale color puse în circulație de Crucea Roșie Americană, ce prezintă aspecte din timpul instrucției trupelor americane ce urmau a fi trimise pe frontul din Europa, precum și ilustratele color ce prezintă aspecte din localitatea Gary, statul Indiana, anterioare intrării Statelor Unite ale Americii în Primul Război Mondial.

Toate aceste documente și fotografii au fost puse în relație cu documentele de arhivă inedite cercetate de către noi în cadrul Serviciului Județean Gorj al Arhivelor Naționale ale României, precum și cu documentele inedite sau editate existente în colecțiile Secției de Arheologie-Istorie a Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu” din Târgu-Jiu.

Imigranții români din Statele Unite ale Americii au contribuit, înrolându-se voluntari în unitățile armatei americane, la efortul de război al SUA, beneficiind de prevederile legii adoptate la 9 mai 1918, ce vizau acordarea cetățeniei tuturor străinilor din SUA ce se înrolează voluntar în armata Statelor Unite ale Americii. Se estimează că numărul românilor înrolați voluntar în armata SUA în anii 1917-1918 s-a cifrat la peste 6 000 de voluntari, cea mai mare parte a acestora fiind originari din Transilvania, acestora alăturându-li-se români din alte provincii românești străpânite de Imperiul Austro-Ungar, precum: Bucovina, Banat, Crișana, Maramureș, dar și din Vechiul Regat și din Basarabia.

În secolul al XIX-lea și în primele decenii ale secolului al XX-lea numeroși români, în cea mai mare parte originari din provinciile românești aflate în componența Imperiului Habsburgic, respectiv Austro-Ungar, au decis să emigreze pe Tărâmul Făgăduinței de dincolo de Atlantic, în încercarea găsirii unui rost în viață și acumulării unor sume de bani necesare întemeierii și întreținerii unei familii în satele natale, odată reveniți de pe continentul nord-american.

Fenomenul emigrării românilor dincolo de Atlantic a debutat, însă, cu mult timp înainte, la mijlocul secolului al XVIII-lea, când sunt semnalate primele emigrări ale românilor din Transilvania în coloniile engleze din America de Nord. În perioada următoare, fenomenul emigrării în Statele Unite ale Americii avea să fie cunoscut și în Vechiul Regat, în condițiile în care țăranimea era supusă unor condiții tot mai grele de către marii proprietari funciari, degradarea situației țăranilor având să conducă la o serie de răscoale violente la sfârșitul secolului al XIX-lea și să culmineze cu răscoala țărănească din 1907.

Situația materială dezastruoasă i-a determinat și pe unii țărani gorjeni să ia decizia grea de a-și părăsi satele și familiile și să pornească în aventura vieții lor în încercarea de a ajunge pe țărmul atlantic al Statelor Unite ale Americii în căutarea unui trai mai bun și cu speranța agonisirii unei sume de bani ce ar fi făcut posibilă

revenirea în țară și le-ar fi dat posibilitatea de a achiziționa pământ și a-și construi o casă.

Ion Lunceanu (1884 - 1955), originar din comuna Magherești, emigrant în SUA, voluntar în Armata SUA în Primul Război Mondial

Originar din comuna Magherești, județul Gorj, Ion Lunceanu, născut în cursul anului 1884³, avea să fie unul dintre numeroșii gorjeni care, la cumpăna secolelor XIX-XX, precum și în perioada interbelică, au ales să emigreze în Statele Unite ale Americii în căutarea unui loc de muncă și a unui venit care să le permită revenirea în satele natale și întemeierea unei familii și a unei gospodării în toată regula.

Conform certificatului de deces eliberat, la 20 aprilie 1955, de Circumscripția Sanitară Magherești din comuna Săcelu, raionul Novaci, regiunea Craiova, Ion Lunceanu, domiciliat în satul Magherești Vale, încetat din viață la data de 18 aprilie 1955, orele 10⁰⁰, se născuse la data de 4 noiembrie 1884, în familia Ana și Nicolae Lunceanu, fiind cel de-al doilea copil al acestora⁴.

Pe de altă parte, conform mărturiei descendenților săi, Ion Lunceanu a părăsit satul natal în jurul vârstei de 14-15 ani, însoțit fiind, probabil, de alți consăteni, unii mai vârstnici, împreună cu care avea să emigreze în Statele Unite ale Americii, acest Pământ al Făgăduinței unde au plecat, în căutarea unui loc de muncă și a unui trai mai bun, numeroși alți români, fie din Vechiul Regat, fie, în cea mai mare parte, din teritoriile românești, precum: Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș, Bucovina, aflate, anterior Primului Război Mondial sub ocupația Imperiului Austro-Ungar.

În familia Nicolae Lunceanu și Ana Lunceanu, domiciliată în satul Magherești Vale din comuna Magherești, avea să se nască, la 15 august 1890, Andrei Nicolae Lunceanu⁵, fratele mai mic al lui Ion Lunceanu.

Unul dintre cei alături de care a plecat Ion Lunceanu în Statele Unite ale Americii a fost, probabil, vărul său, Eftimie Jurebie, cel care îi expedia lui Ion Lunceanu, pe adresa sa din comuna Magherești, județul Gorj, o fotografie alb-negru a fiului său, George Jurebie, născut în Statele Unite ale Americii, datând-o la 20 noiembrie 1926⁶. În consecință, Eftimie, vărul lui Ion Lunceanu se stabilise în Statele Unite ale Americii, unde își întemeiasă o familie și avea un băiat, George.

³ Conform unei situații statistice cuprinzând cetățenii comunei Magherești pentru perioada 1943-1944, întocmită de primăria comunei, Ion Lunceanu, agricultor, s-a născut în anul 1884, în timp ce, soția sa, Elena, s-a născut în anul 1907. (Serviciul Județean al Arhivelor Naționale ale României Gorj, (În continuare se va cita: S. J. A. N. Gorj), Fond Primăria comunei Magherești, Registrul de membrii comunei pe anul 1943-1944, f. 131)

⁴ Conform certificatului de deces nr. 9/20 aprilie 1955, document eliberat de Circumscripția Sanitară Magherești din comuna Săcelu, raionul Novaci, regiunea Craiova.

⁵ S. J. A. N. Gorj, Registrul Stării Civile pentru născuți al comunei Magherești pe anii 1883-1890, f. 126v.

⁶ Fotografia menționată, datată la 20 noiembrie 1926, la nr. 6-7.

De altfel, dintr-o carte poștală color expediată pe adresa lui Ion Lunceanu din comuna gorjeană Magherești de către Ștefan (Steve) Jurebie⁷, document datat la 14 noiembrie 1922, prin care acesta din urmă îi transmitea lui Ion Lunceanu „salutări din New York, unde am ajuns foarte bine. Vă mai scriu. Vă salut”⁸, reiese că Ion Lunceanu se afla în țară la acea dată.

Din corespondența lui Ion Lunceanu cu prieteni și apropiați ai săi din Statele Unite ale Americii reiese faptul că acesta revenise deja în țară în noiembrie 1922, unde se afla și în noiembrie 1926. Pe de altă parte, din cunoștințele doamnei doctor Iulia Lunceanu, nora lui Ion Lunceanu, acesta nu s-a întors în Statele Unite ale Americii după revenirea sa în țară, survenită, probabil, în cursul anului 1922⁹.

La scurt timp de la revenirea sa în comuna natală, Ion Lunceanu s-a căsătorit cu Elena Pătrășcoiu, fiica învățătorului Staicu Pătrășcoiu din comuna Schela și a soției acestuia, Elisabeta, împreună cu care a avut doi băieți, Ion I. Lunceanu, născut la 1 septembrie 1941, decedat, din nefericire, la 28 decembrie 2020, soțul doamnei doctor Iulia Lunceanu și tatăl domnului doctor Elvis-Ionuț Lunceanu din Târgu-Jiu, cel care a binevoit a contribui, în mod decisiv, la elaborarea acestei lucrări, punând astfel în valoare o bogată moștenire documentară păstrată de la bunicul Ion Lunceanu, respectiv Titu Lunceanu, născut la 16 aprilie 1948, care a lucrat ca tehnician principal la Termocentrala Rovinari, decedând în 1991, la vârsta de doar 43 de ani¹⁰. Conform certificatului de căsătorie eliberat la 29 octombrie 1923, la data oficierei căsătoriei sale cu Ion Lunceanu, Elena Pătrășcoiu, fiica învățătorului Staicu Pătrășcoiu, născută la 11 mai 1907, avea puțin peste 16 ani¹¹. În ultimii ani ai secolului al XIX-lea și în primii ani ai secolului al XX-lea, mirajul Pământului Făgăduinței i-a atras pe tot mai mulți români, ca de altfel pe toți europenii aflați în căutarea unui câștig mai sigur și mai rapid, așa cum a fost și cazul tânărului Ion Lunceanu și prietenilor și apropiaților acestuia din comuna Magherești sau din alte sate ale Gorjului, unul dintre cele mai sărace județe ale României antebelice, cu marea majoritate a populației locuind în zona rurală și cu o foarte redusă rată a alfabetizării.

Inteligența nativă cu care era înzestrat Ion Lunceanu avea să-i permită, odată cu decizia de a emigra în Statele Unite ale Americii, să se descurce în situații limită, oferindu-i posibilitatea de a acumula o avere importantă, conform mărturiilor descendenților săi, astfel că, în momentul revenirii în comuna natală, a achiziționat importante suprafețe agricole, în special fânețe, și a înființat livezi întinse. Conform mărturiei domnului doctor Elvis-Ionuț Lunceanu din Târgu-Jiu, în

⁷ Steve este prenumele utilizat de către imigrantul român Ștefan Jurebie, văr al lui Ion Lunceanu, după stabilirea sa în Statele Unite ale Americii.

⁸ Textul se află pe verso-ul cărții poștale color expediate de către Steve, prieten și apropiat al lui Ion Lunceanu, gorjeanului revenit în comuna natală.

⁹ Conform mărturiei doamnei doctor Iulia Lunceanu din Târgu-Jiu, nora lui Ion Lunceanu, oferită autorilor acestei lucrări în ianuarie 2022.

¹⁰ *Ibidem.*

¹¹ Conform certificatului de căsătorie a lui Ion Lunceanu cu Elena Pătrășcoiu, document pus la dispoziția noastră prin amabilitatea doamnei doctor Iulia Lunceanu, căreia îi mulțumim și pe această cale.

momentul revenirii sale în Gorj, Ion Lunceanu ar fi achiziționat circa 100 de hectare de teren agricol în comuna Magherești¹².

Conform mărturiei lui Iancu Roman, român emigrant în Statele Unite ale Americii, inserată în lucrarea „*Românul în străinătate*“, publicată la New York în anul 1910, principalul motiv pentru care românii emigrau în Statele Unite ale Americii era acela că „*la noi în țară e mare sărăcia, numai acela o știe care a gustat din ea și care trăiește în ea. E ușor de omul bogat, care are holde, vite, casă și grădini. Orice s-ar întâmpla, ori și ce an rău ar fi, atâta o să aibă ca să nu umble după un pătrar de făină împrumut. E ușor de acela care a moștenit de la părinți lanțuri de pământ, hambarul plin cu bucate și cămara plină cu de ale mâncării. E greu însă de bietul om sărman, căruia părinții nu i-au putut da nici măcar o măsură și două scaune ci îi spune numai: Mergi dragul meu, lucră și trudește și trăiește cum te-o îndrepta Dumnezeu. Și oameni ca aceștia sunt din cale afară de mulți printre românii noștri. Să sporesc din zi în zi. Puțini bogați au câte 5-6 copii. Puțini săraci nu au câte 7-8 copii. Acestora le trebuie pâine, îmbrăcăminte, casă unde să locuiască. Câștigul e puțin. Mașinile să sporesc. Traiul se scumpește. De trăit omul trebuie să trăiască. Mai auzind apoi vestea bună de prin America, omul sărman își ia bani câți îi încap pe coliba lui dacă are, iar dacă nu are ia bani pe omenia vreunui prietin mai avut cu vreo două trei zile decât el și apoi pleacă. Pleacă și nici el nu știe unde*“¹³.

Este foarte probabil ca, atât Ion Lunceanu cât și unii consăteni ai săi să fi muncit, o perioadă de timp, la București, unde foarte mulți băieți din satele Olteniei își încercau norocul în speranța agonisirii unor sume de bani necesare susținerii familiilor rămase în Oltenia. Conform mărturiei doamnei doctor Iulia Lunceanu din Târgu-Jiu, Ion Lunceanu le mărturisise apropiaților faptul că, o perioadă de timp, în jurul vârstei de 14-15 ani, a muncit ca grădinar în București, de unde a plecat, împreună cu mai mulți cunoscuți, la Constanța. Nu cunoaștem exact ruta pe care a navigat respectivul vas de pasageri, însă, în cele din urmă, Ion Lunceanu și prietenii săi aveau să traverseze Atlanticul și să debarce pe insula Ellis din New York, situată la gura de vărsare a râului Hudson în Oceanul Atlantic, principala poartă de intrare a peste 12 milioane de imigranți europeni în Statele Unite în perioada 1892-1954, având să admire, precum toți ceilalți imigranți sosiți aici, măreața Statuie a Libertății, simbolul Lumii Noi și al speranței într-un destin mai bun. Pe de altă parte, Ion Lunceanu le-a mărturisit atât soției, cât și celor doi băieți ai săi, că ar fi ajuns în Statele Unite ale Americii la vârsta de 15 ani, locuind și muncind pe tărâm american peste 20 de ani. În aceste condiții, având în vedere că, în mod cert, Ion Lunceanu se afla deja în România la sfârșitul anului 1922, rezultă că acesta ar fi debarcat pe insula Ellis din New York în cursul anilor 1899-1900, însă nu deținem date certe în acest sens.

Una dintre fotografiile lui Ion Lunceanu, păstrate cu grijă într-un album conținând fotografii alb-negru și cărți poștale ilustrate ce i-a aparținut, are pe verso

¹² Conform mărturiei domnului doctor Elvis-Ionuț Lunceanu din Târgu-Jiu.

¹³ Roman, 1910, *passim*.

inscripționat faptul că a fost realizată într-un atelier fotografic din marele oraș american Chicago, unul dintre simbolurile industriei americane.

Nu cunoaștem care au fost primele locuri de muncă ale lui Ion Lunceanu imediat după sosirea sa în Statele Unite ale Americii, însă se știe că marea majoritate a tinerilor imigranți europeni aflați în căutarea unui loc de muncă în Statele Unite ale Americii ajungeau să lucreze în marile uzine din nord-estul Statelor Unite din orașe precum: Detroit, Chicago, Cleveland, etc. Dintr-o carte poștală ilustrată expediată la 14 noiembrie 1922 pe adresa lui Ion Lunceanu – la acea dată revenit în România – reiese că unul dintre prietenii săi din perioada petrecută în Statele Unite ale Americii, Ștefan (Steve) Jurebie, îi transmitea „salutări din New York, unde am ajuns foarte bine”¹⁴.

Pe de altă parte, atât doamna doctor Iulia Lunceanu, nora lui Ion Lunceanu, cât și domnul doctor Elvis-Ionuț Lunceanu, ne-au mărturisit că, în peregrinările sale prin Statele Unite ale Americii, Ion Lunceanu ar fi poposit o perioadă de timp în localitatea Albany din statul Ohio, unde, în colaborare cu un medic [Nick Dency, n.n.] ar fi achiziționat teren pe care ar fi înființat o fermă și, în cele din urmă, cei doi asociați ar fi înființat o bancă.

Este demn de menționat faptul că, în localitatea Gary din statul Indiana, se constituise o importantă comunitate de imigranți de origine română, acesta fiind, de altfel, și motivul pentru care Ion Lunceanu avea să se stabilească, pentru o perioadă de timp, acolo. Dovadă stau o serie de cărți poștale ilustrate color cu imagini și clădiri reprezentative din respectiva localitate din primii ani ai secolului al XX-lea.

În acest sens, în albumul foto ce i-a aparținut lui Ion Lunceanu am putut cerceta o serie de cărți poștale ilustrate color cu imagini și clădiri reprezentative din localitatea Gary din statul american Indiana.

Una dintre fotografiile alb-negru aflate în acel album foto îl înfățișează pe fiul lui Eftimie Jurebie, văr al lui Ion Lunceanu, stabilit, la rândul său, în Statele Unite ale Americii, George Jurebie. Fotografia a fost expediată la data de 20 noiembrie 1926 pe adresa lui Ion Lunceanu, domiciliat în comuna Magherești, județul Gorj, de către Eftimie Jurebie, având pe verso textul: „*Dragă vere, aici este nepotul Dvoastră George Jurebie Americanul*”¹⁵.

Nu mai puțin de 24 de cărți poștale și fotografii din albumul fotografic ce i-a aparținut lui Ion Lunceanu sunt datate în perioada Primului Război Mondial, la care acesta a luat parte, fiind înrolat într-o unitate de artilerie a armatei americane. Dintre acestea, 5 cărți poștale ilustrate color prezintă aspecte din cursul instrucției trupelor americane ce urmau a fi trimise pe frontul din Europa. Pe de altă parte, 10 fotografii alb-negru îl înfățișează pe Ion Lunceanu și pe camarazii săi în procesul de instrucție, alături de tehnica militară din dotare, respectiv: tancuri,

¹⁴ Textul olograf se află pe verso-ul unei cărți poștale ilustrate color cu imaginea podului Manhattan din New York, datată la 14 noiembrie 1922. Respectiva carte poștală fusese expediată din New York de către vărul lui Ion Lunceanu, Ștefan (Steve) Jurebie, emigrat, la rândul său, din comuna gorjeană Magherești și stabilit în Canton, Ohio.

¹⁵ Textul olograf al lui Eftimie Jurebie, vărul lui Ion Lunceanu, datat la 20 noiembrie 1926, dată la care Ion Lunceanu se afla în România.

autotunuri șenilate, camioane, precum și piese de artilerie grea din dotarea trupelor americane. Într-una dintre aceste fotografii, Ion Lunceanu și camarazii săi servesc masa într-o cazarmă din Denver, statul Colorado, cu puțin timp înainte de a fi trimiși pe frontul din Franța. O carte poștală alb-negru are o importanță aparte, întrucât, fiind expediată din Gary, statul Indiana, de către un apropiat al lui Ion Lunceanu, la data de 24 mai 1918, ne dezvăluie faptul că, la acea dată, Ion Lunceanu, rănit pe frontul din Franța, se afla într-un spital militar situat în Fort Riley, statul New York.

Prin intermediul acestei cărți poștale, Ion Lunceanu era înștiințat în legătură cu faptul că îi fuseseră expediate, în perioada anterioară, mai multe scrisori, însă, „*observ că nu le-ai primit*”¹⁶. Totodată, Ion Lunceanu este informat că, într-una dintre respectivele scrisori, „*îți trimisesem adresa lui Eftimie*”¹⁷.

În încheiere, expeditorul cărții poștale îl înștiința pe Ion Lunceanu în legătură cu faptul că prietenul și asociatul său în afaceri, „*Steve este soldat în New Port*”¹⁸. Acest fapt ne dezvăluie că, în iunie 1918, Ștefan (Steve) Jurebie, vărul lui Ion Lunceanu, originar din comuna gorjeană Magherești, era înrolat, la rândul său, în armata americană. Din păcate nu deținem alte date relative la unitatea militară din rândurile căreia făcea parte Ștefan (Steve) Jurebie și nici dacă a luat parte la luptele de pe frontul din vestul Europei.

Pe de altă parte, în albumul foto ce i-a aparținut lui Ion Lunceanu se află și 4 cărți poștale ilustrate alb-negru, cu imagini și clădiri din localitatea franceză Périgueux din departamentul Dordogne, nu departe de linia frontului unde a luptat și a fost rănit Ion Lunceanu. În amintirea victoriilor repurtate de armata americană în Franța, în albumul veteranului de război Ion Lunceanu s-au păstrat 4 cărți poștale ilustrate de la parada trupelor americane din Paris, desfășurată la 4 iulie 1918, cu prilejul sărbătoririi zilei naționale a Statelor Unite ale Americii. Una dintre acestea este o carte poștală color ce prezintă trupe americane defilând pe „*Avenue President Wilson*”, fost „*Avenue de Trocadero*”, în timp ce, o altă carte poștală, alb-negru, prezintă o coloană a armatei americane defilând pe bulevardul „*Champs Elysées*”¹⁹. O a treia carte poștală ilustrată prezintă o coloană formată din infirmiere americane defilând prin fața statuii primului președinte al Statelor Unite ale Americii, George Washington. De asemenea, două cărți poștale ilustrate color îi înfățișează pe mareșalul francez Fedinand Foch, respectiv pe generalul francez Charles Mangin.

Una dintre fotografiile alb-negru îl înfățișează pe Ion Lunceanu pe patul de spital, alături de un camarad, după rănirea sa pe front. Primind, inițial, îngrijiri

¹⁶ Conform textului olograf de pe verso-ul cărții poștale expediate din Gary, Indiana, la 24 mai 1918, lui Ion Lunceanu, rănit în luptele de pe frontul din Franța, care era internat într-un spital militar din Fort Riley, statul New York.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ Cărțile poștale menționate se află într-un album foto ce i-a aparținut lui Ion Lunceanu din comuna Magherești, veteran al armatei americane, participant la luptele din Franța din Primul Război Mondial, album pus la dispoziția noastră prin amabilitatea domnului dr. Elvis-Ionuț Lunceanu, nepotul lui Ion Lunceanu.

medicale de urgență într-unul dintre spitalele de campanie ale armatei americane din Franța, Ion Lunceanu, împreună cu alți răniți, avea să fie transferat, ulterior, în spitalul militar de la Fort Riley, statul New York. Pe de altă parte, într-o fotografie alb-negru realizată înainte de a fi rănit pe front, Ion Lunceanu se află într-un grup de ofițeri și subofițeri ai armatei americane. După externarea sa din spitalul militar din Fort Riley, într-o fotografie alb-negru ce are inscripționată data de 20 iunie 1919, Ion Lunceanu și un camarad al său apar alături de un camion al armatei americane. La scurt timp după încheierea Primului Război Mondial și demobilizarea sa, probabil în anul 1922, Ion Lunceanu a revenit în comuna Magherești, unde avea să cumpere mari suprafețe de teren și să construiască o casă impunătoare. Căsătorindu-se cu Elena Pătrășcoiu, fiica învățătorului Staicu Pătrășcoiu, în vârstă de 16 ani²⁰, Ion Lunceanu a avut doi fii, Ion, respectiv Titu. Primul fiu al familiei Ion și Elena Lunceanu a fost Ion, născut la 1 septembrie 1941 în comuna Magherești, după 18 ani de căsnicie, când Ion Lunceanu avea vârsta de 57 de ani²¹. Ion Lunceanu a primit pensie de veteran al armatei SUA, deținând, bineînțeles, și cetățenia SUA. În aceste condiții, Ion Lunceanu a deținut, până în 1955, anul decesului său, o armă pentru autoapărare²², acest fapt fiind de notorietate în comuna Magherești²³.

După decesul lui Ion Lunceanu, la data de 18 aprilie 1955²⁴, soția sa, Elena Lunceanu, rămasă văduvă, a continuat să primească o pensie de urmaș, echivalentă cu jumătate din cuantumul pensiei de veteran de război primită de către Ion Lunceanu, ca urmare a participării sale la Primul Război Mondial pe frontul din Franța.

După revenirea sa în comuna Magherești, pe terenurile ce îi aparțineau, Ion Lunceanu a realizat, cu ajutorul unor geologi, prospecțiuni în vederea detectării unor posibile zăcăminte petrolifere, însă fără succes²⁵.

Cu puțin timp înaintea revenirii lui Ion Lunceanu în comuna Magherești, la 9 iunie 1921, a avut loc la Târgu-Jiu ceremonia de reînhumare a rămășițelor pământești ale Ecaterinei Teodoroiu (1894-1917), „*Eroina de la Jiu și Mărășești*“, originară din comuna gorjeană Vădeni, căzută eroic în bătălia de la Mărășești, la 22 august 1917²⁶, prilej cu care s-a sărbătorit și centenarul revoluției de la 1821

²⁰ Conform unei situații statistice cuprinzând locuitorii comunei Magherești, întocmită de primărie, Elena Lunceanu, soția lui Ion Lunceanu, se născuse în anul 1907. (S. J. A. N. Gorj, Fond Primăria comunei Magherești, Registrul de membrii comunei pe anul 1943-1944, f. 131)

²¹ Conform mărturiei doamnei doctor Iulia Lunceanu din municipiul Târgu-Jiu, soția lui Ion I. Lunceanu și nora veteranului Ion Lunceanu din Magherești, căreia îi mulțumim și pe această cale.

²² Conform mărturiei domnului dr. Elvis-Ionuț Lunceanu, nepotul lui Ion Lunceanu, oferită în ianuarie 2022, în curtea casei ce i-a aparținut bunicului său, situată în satul Magherești al comunei Săcelu, județul Gorj.

²³ Actualmente satul Magherești este unul dintre satele componente ale comunei gorjene Săcelu.

²⁴ Conform certificatului de deces nr. 9/20 aprilie 1955, document eliberat de Circumscripția Sanitară Magherești din comuna Săcelu, raionul Novaci, regiunea Craiova.

²⁵ Conform mărturiei domnului dr. Elvis-Ionuț Lunceanu, nepotul lui Ion Lunceanu, oferită în ianuarie 2022, în curtea casei ce i-a aparținut bunicului său, situată în satul Magherești al comunei Săcelu, județul Gorj.

²⁶ Constantin 2017, p. 181-187; Pătrașcu, Pătrașcu 2017, p. 211-219; Pătrașcu 2014, p. 189-217.

condusă de către gorjeanul Tudor Vladimirescu²⁷. Slujba religioasă de reînnoire a Ecaterinei Teodoroiu a fost oficiată de către preotul Ilie Roșoga, veteran al Primului Război Mondial, fost preot al Regimentului nr. 1 Vânători din Craiova, care a rostit și un emoționant discurs în memoria eroinei²⁸.

Spre sfârșitul anului 1922, Ion Lunceanu, veteran al armatei americane, rănit în luptele de pe frontul francez în 1918, avea să revină în comuna natală, Magherești, unde s-a căsătorit și și-a întemeiat o gospodărie ce a devenit, în scurt timp, un model de organizare pentru restul sătenilor, Ion Lunceanu fiind considerat primul gospodar al comunei.

Printr-o scrisoare expediată la 22 februarie 1939 de către vărul său Ștefan (Steve) Jurebie, Ion Lunceanu este rugat să o ajute pe Marița, probabil o rudă săracă a lui Ștefan Jurebie²⁹. Cu același prilej, Ștefan (Steve) Jurebie îi adresează lui Ion Lunceanu rugămintea „să iei cărți la copii și haine și, (...), eu îți trimit bani”³⁰. În condițiile în care Ion Lunceanu nu a avut copii decât după 18 ani de la căsătoria sa, este evident faptul că Ștefan (Steve) Jurebie îl ruga pe acesta să cumpere cărți și haine pentru copiii săraci din comuna Magherești. În consecință, după revenirea sa în satul natal, Ion Lunceanu i-a sprijinit financiar atât pe membrii familiei sale, precum și pe cei înrudiți cu familia sa, remarcabil fiind faptul că, la inițiativa vărului său Ștefan (Steve) Jurebie, i-a ajutat și pe copiii sătenilor săraci din comuna Magherești³¹.

Ca o confirmare firească a priceperii și hărniciei locuitorului Ion Lunceanu, într-o situație statistică întocmită de primăria comunei Magherești în 1942, intitulată „*Tablou de numele și prenumele locuitorilor din comuna Magherești cei mai buni gospodari meritoși*”, Ion Lunceanu este menționat primul într-o listă ce-i mai cuprindea pe: Ion Tomescu din satul Magherești, Gheorghe Burlan din satul Hăiești, Eftimie Cintează din satul Hăiești, Ion Șomănescu din satul Mogoșani, Nicolae Cintează din satul Mogoșani, Ion Medrega, cantor bisericesc din satul Mogoșani, precum și pe învățătoarea Elisabeta Roșianu din satul Hăiești³².

Ion Lunceanu a achiziționat, în 1930, o casă situată în centrul orașului Târgu-Jiu, pe strada „*Tudor Vladimirescu*”, nr. 107³³. Aceasta fusese construită, în 1904, de familia Izvoranu, pe un teren din Târgu-Jiu, și era o casă cu „*temelie joasă din piatră, ziduri de cărămidă și acoperișul din tablă*”³⁴, cuprinzând „*trei camere în care se intra dintr-o sală, pe atunci deschisă*”, în timp ce, „*lângă casă, spre nord, se construieră două magazii*”³⁵.

²⁷ Nichifor 2021, p. 156-159; Pătrașcu, Pătrașcu 2021, *passim*.

²⁸ Pătrașcu 2021, p. 79; Pătrașcu, Pătrașcu 2015, p. 496-507.

²⁹ Scrisoarea datată la 22 februarie 1939, expediată de către Ștefan Jurebie din Canton, Ohio, este anexată acestei lucrări. Vezi Anexa 3.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ *Ibidem*

³² S. J. A. N. Gorj, Fond Primăria comunei Magherești, dosar nr. 1/1942-1943, f. 621.

³³ Duguleanu *et. al.*, vol. I, 2006,

³⁴ *Ibidem*, p. 227.

³⁵ *Ibidem*.

În 1929, casa a fost vândută la o licitație publică, fiind adjudecată „în favoarea Societății în nume colectiv Leopold Schaffer și Frații Wolf”³⁶. Ulterior, la doar „un an mai târziu, un proprietar de terenuri din comuna Magherești (azi Săcelu), pe nume Ion Lunceanu, a cumpărat casa de la acea societate”³⁷, însă „nici acest proprietar nu a păstrat-o prea mulți ani, căci în 1935 a revândut-o familiei Tudor și Aurica Săbiescu, care domiciliau în Prejmer”³⁸, în schimbul sumei de 60 000 de lei³⁹.

Tudor Săbiescu, „cel care a cumpărat casa în 1935 de la Ion Lunceanu”⁴⁰, s-a născut în 1905 în familia „unor proprietari de terenuri din comuna Negomir”⁴¹. Absolvent al Liceului „Tudor Vladimirescu” din Târgu-Jiu, Tudor Săbiescu a urmat cursurile Școlii Superioare de Comerț din București, după absolvirea căreia a lucrat ca funcționar CFR în stațiile Prejmer, respectiv Târgu-Jiu⁴², în timp ce, soția sa, Aurica Săbiescu, născută în familia de negustori aromâni Giubega, a fost casnică⁴³.

După revenirea sa în România, Ion Lunceanu a continuat să corespundeze cu verii săi, Eftimie și Ștefan (Steve) Jurebie, precum și cu soția acestuia din urmă, Mary Jurebie. Așa se explică faptul că, la data de 14 noiembrie 1922, Ștefan (Steve) Jurebie îi expedia lui Ion Lunceanu o carte poștală color din New York, în timp ce, vărul său, Eftimie Jurebie, îi trimitea o fotografie alb-negru a fiului său, George Jurebie, datată pe verso la 20 noiembrie 1926.

Ulterior, la 9 august 1937, Ștefan (Steve) Jurebie îi expedia lui Ion Lunceanu o carte poștală ilustrată din Roma, pentru ca, la scurt timp după aceea, la 22 februarie 1939, Mary Jurebie, soția lui Ștefan (Steve) Jurebie, să-i expedieze o scrisoare din Canton, Ohio⁴⁴.

În cuprinsul acestei scrisori, Ion Lunceanu este rugat să-i contacteze pe membrii familiei Jurebie din România și să-i întrebe dacă intenționează să revină în Statele Unite ale Americii, împreună cu Ion Lunceanu și familia sa, pentru a-i vizita pe Ștefan și Eftimie Jurebie. Totodată, Ștefan (Steve) Jurebie îl ruga pe Ion Lunceanu ca, „dacă vii, să vii dimpreună cu nevasta, ca să văză și dânsa America”⁴⁵.

Pe de altă parte, Ștefan (Steve) Jurebie îl înștiința pe Ion Lunceanu că „Nicolae Jurebie de la Ploiești are să vină”⁴⁶ în SUA, motiv pentru care „eu vreau să iau un ticăt [ticket=bilet, n.n.] pe cl. II pentru nenea Grigore, căci vreau să-l

³⁶ *Ibidem*, p. 228.

³⁷ *Ibidem*.

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ *Ibidem*.

⁴⁰ *Ibidem*.

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² *Ibidem*.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ Textul scrisorii se găsește la Anexa 2.

⁴⁵ *Ibidem*.

⁴⁶ *Ibidem*.

aduceți și pe el⁴⁷. În eventualitatea în care cei menționați se decideau să plece în SUA, Ștefan (Steve) Jurebie preciza că „*eu am să vă întâlnesc la New York cu automobilul meu și o să venim în Canton cu automobilul și în Gorj o să mergem tot cu automobilul*”⁴⁸.

Ștefan (Steve) Jurebie deținea o firmă ce comercializa utilaje agricole și produse necesare fermierilor, cu sediul în Harrison Avenue, 1 035, S. W., Canton, Ohio⁴⁹.

În cuprinsul scrisorii menționate, Ștefan (Steve) Jurebie îl roagă pe Ion Lunceanu să o ajute pe Marița, căreia „*am vrut să-i mai trimit ceva bani*”⁵⁰, însă, „*te rog, dă-i matale tot ce-i trebuie și, când vii aici, eu ți-i dau*”⁵¹. Totodată, Ștefan (Steve) Jurebie îl roagă pe Ion Lunceanu „*să iei cărți la copii și haine și, la caz că nu vii, eu îți trimit bani tot dimpreună cu Dăns*” [Nick Dency, n.n.], prieten și asociat în afaceri al lui Ștefan (Steve) Jurebie⁵².

Pe de altă parte, în scrisoarea datată la 22 februarie 1939, Ștefan (Steve) Jurebie arată că „*de prin Gorj nu mai știu nimic*”⁵³, deoarece „*i-am scris o carte [scrisoare, n.n.] lui Gh. Buzea și nu mi-a răspuns*”⁵⁴. În legătură cu Gheorghe Buzea, gorjean emigrat, la rândul său, în SUA, Ștefan (Steve) Jurebie arăta că „*e tot burlac și are și el Grocerie [magazin, n.n.] pe Michigan Ev., în Harbor, Indiana*”⁵⁵.

În aceeași scrisoare, Ștefan (Steve) Jurebie oferă informații relative la imigranți români stabiliți în Detroit, precizând că „*avem corespondență cu Vetuța, care e văduvă, și Țața Anica, (...) și bunica, mama lor*”⁵⁶, care „*vine la noi de paști cu auto buss [autobuzul, n.n.] (...) căci e tânără mamaia de 90 ani*”⁵⁷.

Totodată, în cuprinsul aceleiași scrisori, Ștefan (Steve) Jurebie oferă informații relative la imigrantul bulgar Cristea, pe care îl cunoscuse și Ion Lunceanu, și despre care afirmă că „*să ocupă tot cu vinderea ciuști*”⁵⁸ [ardeiului copt, n.n.], precum și relativ la Nick Dency, care „*are o fermă și are să sădească niște nuci să aibă cerbii ce mezdri [roade, n.n.] și veverițele să mănânce nuci, că la toamna viitoare merg la vânat în munții Pennsylvaniei*”⁵⁹. În încheierea scrisorii, Ion Lunceanu este înștiințat că îi vor fi trimise „*cărțile ce ne-ai scris că ai avea*

⁴⁷ *Ibidem.*

⁴⁸ *Ibidem.*

⁴⁹ *Ibidem.*

⁵⁰ *Ibidem.*

⁵¹ *Ibidem.*

⁵² Trebuie menționat faptul că Ștefan (Steve) Jurebie se referă la achiziția de cărți și haine pentru copiii săraci din sat întrucât, în februarie 1939, Ion Lunceanu, căsătorit cu Elena, născută Pătrășcoiu, nu avea copii.

⁵³ Textul scrisorii se găsește la Anexa 2.

⁵⁴ *Ibidem.*

⁵⁵ *Ibidem.*

⁵⁶ *Ibidem.*

⁵⁷ *Ibidem.*

⁵⁸ *Ibidem.*

⁵⁹ *Ibidem.*

*plăcere să ți le trimitem, cum le-am găsi*⁶⁰, soția lui Ștefan (Steve) Jurebie, Mary, arătând că „*mă mir că nu ai căpătat jurnale de la noi, că chiar eu ți-am trimis*”⁶¹.

Într-o fotografie datată la 25 octombrie 1935, expediată de către Ștefan Jurebie lui Ion Lunceanu și aflată în proprietatea familiei Lunceanu, Ștefan Jurebie este surprins în timpul unei partide de vânătoare, cea mai mare pasiune a sa⁶².

Pe de altă parte, într-o fotografie datată în 1938, Ștefan Jurebie se află alături de automobilul său marca „*Ford*” în fața magazinului pe care îl deținea în Canton, Ohio.

În colecția de fotografii și cărți poștale ce i-a aparținut lui Ion Lunceanu se află o carte poștală color realizată cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la inaugurarea hotelului și restaurantului „*La Vulturul de mare cu peștele în gheare*”, situat pe Calea Moșilor din București (1938), precum și o carte poștală alb-negru, editată de Parohia Ortodoxă Română din Năsăud, purtând, pe verso, semnătura profesorului năsăudean Iuliu Moisil, stabilit în orașul Târgu-Jiu, devenit director al Gimnaziului Real „*Tudor Vladimirescu*” din Târgu-Jiu (1895-1905)⁶³, ce prezintă, pe de o parte, imaginea capelei bisericii ortodoxe din Năsăud, iar, pe de altă parte, schița viitoarei biserici ortodoxe ce urma a fi construită în Năsăud, orașul natal al profesorului Iuliu Moisil. Această carte poștală ne determină să apreciem că este foarte posibil ca Ion Lunceanu să-l fi cunoscut personal pe profesorul și omul de cultură român originar din orașul Năsăud din Transilvania, provincie pe care a fost nevoit să o părăsească din cauza atitudinii agresive și discriminatorii a autorităților ungare la adresa intelectualilor și liderilor românilor ardeleni.

Într-o scrisoare expediată din Proctor, statul Vermont, A. D. Michel, un alt prieten al lui Ion Lunceanu din perioada petrecută de către acesta în SUA, arată că, „*după cum știi, noi am venit din Constanța*”⁶⁴. Totodată, A. D. Michel arată că, în eventualitatea în care ar reveni în SUA, „*vei regăsi Proctor ca pe același loc bătrân*”⁶⁵, unde a pătruns, însă, modernitatea ca urmare a faptului că „*au instalat becuri și electricitate în cea mai mare parte a caselor*”⁶⁶, în timp ce, „*Wager este ceva mai avansat*”⁶⁷.

În consecință, în cuprinsul scrisorii citate, A. D. Michel, imigrant stabilit în New York, îl informează pe Ion Lunceanu cu privire la situația localităților Proctor

⁶⁰ *Ibidem.*

⁶¹ *Ibidem.* Este de menționat faptul că în casa ce i-a aparținut lui Ion Lunceanu din satul Magherești, comuna Săcelu, se păstrează o impresionantă colecție a revistei „*National Geographic*” cuprinzând exemplare de la începutul secolului al XX-lea.

⁶² Fotografia respectivă este anexată prezentei lucrări, fiindu-ne pusă la dispoziție prin amabilitatea domnului doctor Elvis-Ionuț Lunceanu și a doamnei doctor Iulia Lunceanu.

⁶³ Alexandrescu 1997, p. 51-54; Ungureanu 1982, *passim*.

⁶⁴ Textul scrisorii se găsește la Anexa 1.

⁶⁵ *Ibidem.*

⁶⁶ *Ibidem.*

⁶⁷ *Ibidem.*

și Wager din statul Vermont, unde Ion Lunceanu a trăit scurte perioade de timp după stabilirea sa în SUA.

În ultimii ani ai vieții, Ion Lunceanu s-a aflat în atenția și sub supravegherea Direcției Securității Statului dat fiind faptul că deținea cetățenia Statelor Unite ale Americii, fiind unul dintre cei mai mari proprietari funciari din comuna Magherești și din județul Gorj.

Acesta a fost motivul pentru care Ion Lunceanu avea să fie acuzat public de faptul că ar fi chiabur, la un moment dat punându-se problema confiscării averii, arestării și trimiterii sale într-una dintre odioasele închisori ale regimului comunist din România în vederea reeducării, așa cum se proceda în cazul marilor proprietari funciari sau în cazul celor acuzați de legături cu statele occidentale, etichetate drept imperialiste.

La scurt timp de la decesul lui Ion Lunceanu, la 18 aprilie 1955, în perioada 1956-1958, în comuna Săcelu, ce cuprindea începând din 1950 și satul Magherești, s-au înființat 6 întovărășiri, un prim pas spre colectivizarea agriculturii și naționalizarea pământului, uneltelor și mașinilor agricole deținute de către țăranii⁶⁸.

Ion Lunceanu (1881-1955) a avut o soră, Elena, căsătorită Bătulescu și stabilită în satul Magherești, și un frate, Nicolae, decedat în cursul celui de-Al Doilea Război Mondial. Acesta din urmă a avut un fiu, Ioan N. Lunceanu, economist, care a fost o lungă perioadă de timp, până în momentul pensionării sale, la vârsta de 62 de ani, director al Întreprinderii Optice Române (IOR) București. Ioan N. Lunceanu a încetat din viață în 1995, la vârsta de 80 de ani, în București, neavând urmași direcți.

Într-un memoriu adresat Ambasadei SUA în România la scurt timp după revoluția din decembrie 1989, Ion I. Lunceanu (1 septembrie 1941 – 28 decembrie 2020), fiul lui Ion Lunceanu (1884-1955), arată că tatăl său „a emigrat în anul 1900 în SUA, statul Ohio, unde s-a așezat și și-a întemeiat o fermă”⁶⁹. În fapt, ferma din localitatea Albany, statul Ohio, fusese înființată de către Ion Lunceanu în asociere cu un prieten al său, Nick Dency, de asemenea, emigrant. Totodată, Ion I. Lunceanu preciza că „în Primul Război Mondial a fost înrolat [în fapt, a fost voluntar, n.n.] în armata SUA și a luptat în Franța, la Verdun, unde a fost otrăvit cu gaze de luptă, rămânând invalid (orb), după care a fost dus în SUA, tratat, iar în anul 1922 a revenit în România, chemat de mama lui văduvă, fiind singurul fiu”⁷⁰, în condițiile în care „tatăl lui murise (...) la Mărășești”⁷¹. Conform aceluiași document, „în anul 1946 [Ion Lunceanu, n.n.] a fost arestat (...) de către regimul comunist din România, reproșându-i-se, printre altele, motivul dublei

⁶⁸ Vilău, Vilău 2010, p. 38.

⁶⁹ Manuscrisul respectivului memoriu, aflat în posesia doamnei doctor Iulia Lunceanu, ne-a fost pus la dispoziție cu o deosebită amabilitate de către doamna doctor Iulia Lunceanu, nora veteranului Ion Lunceanu.

⁷⁰ *Ibidem*.

⁷¹ *Ibidem*. Bătălia de la Mărășești, desfășurată în perioada 24 iulie/6 august – 6/19 august 1917, a fost o victorie strategică a armatei româno-ruse împotriva trupelor Puterilor Centrale.

cetățeniei, ocazie cu care a fost obligat să renunțe la cetățenia americană⁷².

La scurt timp după eliberarea din închisoare a lui Ion Lunceanu, arată fiul său, Ion I. Lunceanu, „în 1950, am fost dați afară din casă, ne-au lăsat să locuim în două dependințe (2 încăperi care anterior fuseseră grajd pentru animale)”⁷³.

În aceste condiții, casa construită de către Ion Lunceanu în satul Magherești după revenirea sa din SUA, în 1922, a devenit, inițial, sediul organizațiilor locale ale UTM [Uniunea Tineretului Muncitoresc, n.n.], respectiv UTC [Uniunea Tineretului Comunist, n.n.], ulterior, acolo fiind înființând „birouri și magazine” ale Cooperativei Agricole de Producție Băile Săcelu. Odată cu casa din satul Magherești, „a fost confiscat și pământul pe care tatăl meu îl plantase integral cu pomi fructiferi”⁷⁴, fapt care „s-a perpetuat până în 1989”⁷⁵. Pe de altă parte, „atât pensia [de veteran de război, n.n.], cât și dividendele primite de la colab[oratorul] lui au fost (sistate) reținute de statul român sau de statul american”⁷⁶.

După o perioadă de timp în care a locuit în grajdul propriei case, Elenei Lunceanu, văduva lui Ion Lunceanu, decedat la 14 aprilie 1955, și celor doi fii minori ai acesteia, li s-a permis să locuiască într-o cameră a căsuței situate în aceeași curte cu casa impozantă construită de către Ion Lunceanu la scurt timp după revenirea din SUA și căsătoria cu Elena, fiica învățătorului Staicu Pătrășcoiu, la 29 octombrie 1923⁷⁷.

Concluzii

În concluzie, Ion Lunceanu a fost unul dintre numeroșii imigranți români care, din dorința de a scăpa de sărăcie, au plecat din regiunile românești stăpânite de Imperiul Austro-Ungar, respectiv din Vechiul Regat al României, la cumpăna secolelor XIX-XX, făcând parte din „Generația mia și drumul (1895-1924)”⁷⁸.

Asemenea altor români stabiliți în Statele Unite ale Americii, Ion Lunceanu a luptat în armata americană în anii Primului Război Mondial (1917-1918), fiind rănit în luptele din Franța din 1918. Jertfa și eroismul său, alături de cele ale altor gorjeni, precum: Ion (John) Theodor Petcu din Arcani, Nicolae (Nick) Munteanu din Alimpești, Dumitru (Mitu) Popescu din Cernădia, Nicolae Dimovici din Târgu-Jiu, Ștefan (Steve) Jurebie și ale altor numeroși români veterani ai armatei americane în Primul Război Mondial, au contribuit, alături de jertfa și eroismul voluntarilor români din „Legiunea Română” din Italia, Legiunea Voluntarilor Români din Siberia sau cele ale voluntarilor români ardeleni de la Darnița, la

⁷² *Ibidem*.

⁷³ *Ibidem*.

⁷⁴ *Ibidem*.

⁷⁵ *Ibidem*.

⁷⁶ *Ibidem*.

⁷⁷ Conform certificatului de căsătorie eliberat la data de 29 octombrie 1923, la căsătoria lui Ion Lunceanu cu Elena, născută Pătrășcoiu, document pus la dispoziția noastră prin amabilitatea doamnei doctor Iulia Lunceanu, nora veteranului Ion Lunceanu.

⁷⁸ Hartular, 1996, *passim*; Gărdan 2007, *passim*; Toma 1998, p. 60; Șelaru, 1995, p. 25.

înfrângerea trupelor Puterilor Centrale și la împlinirea idealului unității naționale și constituirea României Mari, la 1 decembrie 1918, ca urmare a hotărârii Marii Adunări Naționale a Românilor din Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș și Sătmar, desfășurată la Alba Iulia, adunare la care au luat parte circa 100 000 de români din cuprinsul teritoriilor românești din fostul Imperiu Austro-Ungar.

Acest act de unire venea să le încununeze pe cele săvârșite la Chișinău, la 27 martie 1918, când s-a hotărât unirea Basarabiei, provincie a cărei independență față de Rusia Sovietică fusese votată la 24 ianuarie 1918, cu Regatul României, respectiv la Cernăuți (28 noiembrie 1918), când românii au decis unirea Bucovinei cu Regatul României.

ANEXE

Anexa 1

Situație statistică întocmită de primăria comunei Magherești, județul Gorj, conform căreia Ion Lunceanu era cel mai bun gospodar al comunei.

Tablou
de numele și prenumele locuitorilor
din comuna Magherești
cei mai buni gospodari merituoși

1. Ion Lunceanu	agricultor	Magherești
2. Ion Tomescu	agricultor	Magherești
3. Elisabeta Roșianu	învățătoare	Hăiești
4. Gheorghe Burlan	agricultor	Hăiești
5. Eftimie Cintează	agricultor	Hăiești
6. Ion Șomăcescu	agricultor	Mogoșani
7. Nicolae Cintează	agricultor	Mogoșani
8. Ion Medrega	cantor	Mogoșani

Se certifică de noi prezentul tablou.

Primar,

Notar,

S. J. A. N. Gorj, Fond Primăria comunei Magherești, dosar nr. 1/1942-1943, f. 621.

Anexa 2

Scrisoare expedită de către A. D. Michel din New York pe adresa lui Ion Lunceanu din comuna Magherești, județul Gorj.

Aug 30
Proctor, Vt.

Dear John,

Your letter arrived while I was in Proctor and I was very glad to see that you are well and getting along pretty well, but just how well, you might be more explicit. You know I am always interested about your health and knowing that perhaps that was the reason you went to Roumania. How is the climate in Comuna Gorj? Does it rain often? Is it very hot in the summer or cold in the winter? Is it a farming community and what do they raise most? As you know, we came from Constanta which is a pretty all around producer of products.

John, we are all well here, my Father helth is good and so is my Mother's and they both send their best regards. My sister Anna is well and Teddy, my brother, is in Cleveland, Ohio, with a firm there.

Start-up is just legged and agresive as ever and I'll bet would be glad to see you again.

Proctor you will find about the same old place. They've installed botletubes and electricity in most of the houses, I suppose the Company [...]. It is about time they did something to their houses. Wager is a little higher of course. An unskilled laborer gets about 4 to 4,50 a day.

The Presidential election as you might have seen is the dominant issue here and until that over with, we wont hear much of anything else.

It is very nice to came up to Vermont after spending a few mouths in a city.

Let me know if there is any hunting or fishing where you are and also what are the price of farms in the territory that Roumania has just acquired. Just what would a thousand acre farm or land cost?

Best regards from us all.

Yours,
A. D. Michel
y. m. c. a.
318 N. 57
New York City

Document inedit pus la dispoziția noastră prin amabilitatea domnului doctor Elvis-Ionuț Lunceanu, căruia îi mulțumim și pe această cale.

Anexa 3

Scrisoare expediată de către Mary Jurebie, soția lui Ștefan (Steve) Jurebie din Canton, Ohio, pe adresa lui Ion Lunceanu din comuna gorjeană Magherești.

Canton, Ohio
Febr. 22 1939

Dragii Noștri,

Mai întâi veți știți că am primit cartea Dvoastră de mult așteptată. Ne pare foarte bine auzind că sunteți sănătoși cu tot dimpreună cu Marin Șega și C. Pârvoiu, care sânt mirat că tot mai trăiesc.

Dragă vere și cumnată, noi la fel ne aflăm sănătoși și afacerile merg bine.

Dragă vere, te rog să-mi scri dacă veniți în America. Dar, te rog, dacă vii, să vii dimpreună cu nevasta, ca să vază și dânsa America.

M-am interesat de cartul Domnului de la București aici și nimenea nu-l știe încă, că are să fie o reducere mare. Cred că are să fie efin. Eu am să mă interesez mereu și am să-ți scriu. Căci eu vreau să iau un ticăt [ticket=bilet, n.n.] pe cl. II pentru nenea Grigore, căci vreau să-l aduceți și pe el. Căci, cum am înțales, Nicolae Jurebie de la Ploiești, are să vină. Deci eu doresc să vină și Nenea Grigore să vadă și el cum sânt americanii cum țin tabac în gură.

Deci, vă rog, să-mi scrieți cam pe când puteți veni. Eu am să vă întâlnesc la New York cu automobilul meu și o să venim în Canton cu automobilul și în Gorj o să mergem tot cu automobilul. În fine, am să vă plimb eu, dar să vii cu cumnata și cu nenea Nicolaie.

Noi o ducem foarte bine, de sărăcie am scăpat. Eu am lăsat-o pe a mea lui Matei Mara când am plecat. Era gata să ne încuibe și pe aici sărăcia, dar îi e frică că sânt mașini (automobile) prea multe și o calcă. Apoi și Dnul Rozăvelt [Franklin Delano Roosevelt, n.n.] au votat vreo câteva bilioane de dolari să dea de lucru la care n-au. Să zice W. P. A., apoi lucră cu picul și cu șofala, repară la drumuri cu 120 dolari pe lună. Așa că sărăcia în America nu poate să-și facă culcuș căci îl strică W. P. A Workărs.

Despre Marița, am vrut să-i mai trimit ceva bani. Dar poate de paști. Dar, te rog, dă-i matala tot ce-i trebuie și când vii aici eu ți-i dau. Te rog să iei cărți la copii și haine și, la caz că nu vii, eu îți trimit bani tot dimpreună cu Dăns [Dency, n.n.]. Dar eu tot cred că vii. Dar să vii cu cumnata, că am o mașină mare. O să ne plimbăm prin Ohicăov, Gary, Detroit, Canada, Cleveland, etc. Căci aici la biznis [afacere, n.n.] las pe Simion.

De prin Gorj nu mai știu nimic. Că i-am scris o carte lui Gh. Buzea și nu mi-a răspuns.

Să ține cam măreț, că e tot burlak [burlac, n.n.] și are și el Grocerie pe Michigan Ev., în Harbor, Indiana. Iar Cristea Bulgarul e tare și mare, să ocupă tot

cu vinderea ciuști [ardeiului, n.n.]. Iar de pe la Detroit e bine. Avem corespondență cu Vetuța, care e văduvă, și Țața Anica, apoi și bunica, mama lor, tot mai trăiește. Vine la noi de paști cu auto buss [autobuz, n.n.]. Căci e tânără mamaia de 90 ani.

Despre Nick Dency, i-am scris vreo câteva cărți și mi-a scris și el una, în care mi-a spus că are o farmă [fermă, n.n.] și are să sădească niște nuci să aive [aibă, n.n.] cerbii ce mezdri [roade, n.n.] și veverițele să mănânce nuci, că la toamna viitoare merg la vânat în munții Pennsylvaniei.

În ziua de anul nou, i-am dat telefon și am vorbit cu el 5 minute, care m-a costat 1,90 [dolari, n.n.], căci au fost reducere.

Apoi, la vară, când veniți, stăm pe la el, căci e în drumul nostru. Fratele său o duce bine. Are o fetiță de 14 ani și noi un băiat de 17 ani. El lucra ca bas în fabrica lui Timken și are și bisnis [afacere, n.n.] de găini și ouă. În fine, noi o ducem bine cu toți.

Așteptăm răspunsul Dvoastră.

Vă sărutăm dulce,

Steve cu familia.

Te rog spune voie bună lui Dnul Pătrășcoiu și la soacra matale și lui Dnu Vamvulescu, Dumneaei, etc.

Dragă Cumnate și Cumnată,

Doresc foarte mult ca să avem fericire de a ne întâlni la vară aci, în țara dolarului, ca să vedeți și Dvoastră cum trăim noi, mai ales matale, cumnată dragă, căci matale cam ai idee, cumnate. Dar s-au schimbat mult de când matale ai fost pe aci. Negeri [negrii, n.n.] s-au făcut albi și albi s-au făcut negăli [negri, n.n.] și rumânii [românii, n.n.] noștri, mai ales transilvăneni, nu mai poate striga când bea, că au dat de rachiu de-l bun, (no, veri, asta-i asta).

Scumpii noștri, vă dorim foarte mult ca să veniți și, desigur, cumnate, te rugăm ca să aduci și pe cumnata. Scumpii noștri, când vorbim de venirea Dvoastră aci, ni se umple inima de o bucurie foarte mare. Ce credeți? Am fi cei mai fericiți văzând pe scumpul nostru Nenea Gligore între noi și rugăm pe bunul Dumnezeu să vă ajute la toți, la fel și nouă, ca să ne putem întâlni sănătoși și în deplină fericire.

Dragă cumnate, mă mir că nu ai căpătat jurnale de la noi, că chiar eu ți-am trimis 2 bandele și îmi pare rău că nu le-ai primit.

Cărțile ce ne-ai scris că ai avea plăcere să ți le trimitem, cum le-am găsi, ți le trimitem, desigur.

Spune-i, te rog, la mama matale să primească mii de sărutări de la noi, familia lui „Fănuță“, sărutări dulci cumnati și matale, dragă cumnate, cu drag, Mary Jurebie.

Document inedit pus la dispoziția noastră prin amabilitatea domnului doctor Elvis-Ionuț Lunceanu, căruia îi mulțumim și pe această cale.

Fig. 1 Ion Lunceanu, voluntar într-o unitate de tancuri a armatei SUA, în perioada de instrucție înainte de a fi trimis pe front.

Fig. 2 Ion Lunceanu pe un tun șenilat

Fig. 3 Ion Lunceanu pe un tun șenilat.

Fig. 4 Trupe americane servind masa într-o cazarmă din Denver, Colorado, înainte de a fi trimise pe frontul din Europa. Identificat printr-un semn făcut cu pix albastru, gorjeanul Ion Lunceanu.

Fig. 5 Piesă de artilerie grea din dotarea armatei SUA

Fig. 6 Ion Lunceanu pe țeava unui tun din dotarea armatei SUA.

INDEPENDENCE
DAY
JULY 4th, 1918
From the painting
by
J.-F. BOUCHOR
Chevalier de la
Legion d'Honneur,
Official painter
to the French
Armies.
—
American Troops
marching down the
Avenue
President Wilson
(formerly Avenue du
Trocadero) at Paris.
On this day this
Avenue was named
after
President Wilson.

Fig. 7 Trupe americane defilând pe „Avenue President Wilson“ (fost „Avenue de Trocadero“) din Paris, la 4 iulie 1918, de ziua națională a Statelor Unite ale Americii.

Fig. 8 Trupele americane defilând pe Champs Elysées, Paris (4 iulie 1918).
Carte poștală din albumul personal ce i-a aparținut lui Ion Lunceanu.

Fig. 9 Infirmiere americane defilând prin fața statuii lui George Washington (Paris, 4 iulie 1918)
Carte poștală din albumul personal ce i-a aparținut lui Ion Lunceanu.

Fig. 10 Parada trupelor americane la Paris (4 iulie 1918).
Carte poștală emisă de Crucea Roșie Americană.

Fig. 11 Ion Lunceanu într-un grup de soldați și ofițeri ai armatei SUA.

Fig. 12 Ion Lunceanu (dreapta) alături de un prieten al său pe patul de spital, după ce a fost rănit în luptele din Franța.

Fig. 13 Ion Lunceanu alături de un camarad lângă un camion al armatei americane, după externarea din spital și încheierea Primului Război Mondial (SUA, 20 iunie 1919).

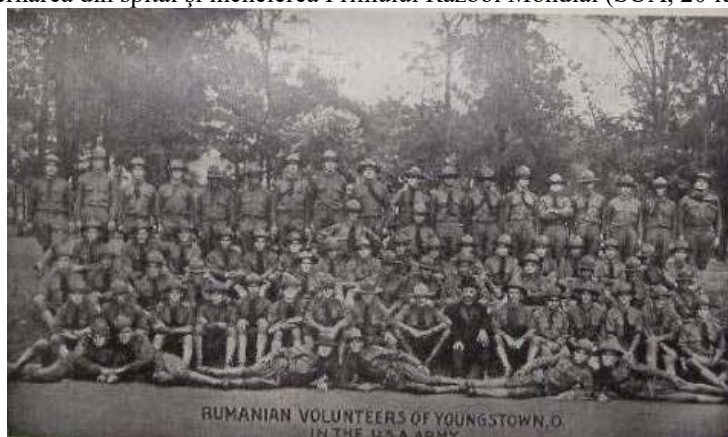

Fig. 14 Voluntari români din Youngstown, Ohio.

(Apud Ilie I. Pârvu, *Voluntarii români din America*, Sibiu, Editura Krafft&Drotleff S. A., 1937)

Fig. 15 Voluntari români depun jurământul de credință.

(Apud Ilie I. Pârvu, *Voluntarii români din America*, Sibiu, Editura Krafft&Drotleff S. A., 1937)

Fig. 16 Voluntarii români în tabăra de instrucție din Sheridan, Alabama.
(Apud Ilie Pârvu, *Voluntarii români din America*, Sibiu, Editura Krafft&Drotleffs S. A., 1937, p. 11)

Fig. 17 Depunerea coroanei de lauri a Diviziei a 37-a Infanterie, Ohio,
pe mormântul Eroului Necunoscut din București.
(Apud Ilie Pârvu, *Voluntarii români din America*, Sibiu, Editura Krafft&Drotleffs S. A., 1937, p. 19)

Fig. 18 Ion Lunceanu și soția sa, Elena Pătrășcoiu.
Fotografie ce i-a aparținut lui Ion Lunceanu.

Fig. 19 Ion Lunceanu în prispa casei din comuna Magherești, construită la scurt timp de la revenirea sa din SUA.

BIBLIOGRAFIE

• Documente inedite

Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Gorj, Registrul Stării Civile pentru născuți al comunei Magherești pe anii 1883-1890, f. 126v.

S. J. A. N. Gorj, Fond Primăria comunei Magherești, dosar nr. 1/1942-1943, f. 621.

S. J. A. N. Gorj, Fond Primăria comunei Magherești, Registrul de membrii comunei pe anul 1943-1944, f. 131

Certificatul de căsătorie a lui Ion Lunceanu cu Elena Pătrășcoiu, document pus la dispoziția noastră prin amabilitatea doamnei doctor Iulia Lunceanu, căreia îi mulțumim și pe această cale.

Certificatul de deces nr. 9/20 aprilie 1955, document eliberat de Circumscripția Sanitară Magherești din comuna Săcelu, raionul Novaci, regiunea Craiova.

Manuscris realizat de către Ion I. Lunceanu (1941-2020), fiul veteranului de război Ion Lunceanu.

• Lucrări

Alexandrescu, 1997, Alexandrescu C., *Monografia Liceului <<Tudor Vladimirescu>> Târgu-Jiu. 1890-1990*, Editura „Punct“, Târgu-Jiu, 643 p., ISBN 973-98157-1-5.

Duguleanu, Pânișoară, Ijeac, 2006, Duguleanu I., Pânișoară T., Ijeac E., *Târgu-Jiu. Case. Oameni. Destine*, vol. I, Editura Măiastra, Târgu-Jiu, 468 p., ISBN 978-973-8933-17-0.

Gârdan, 2007, Gârdan G.-V., *Episcopia ortodoxă română din America – parte a ortodoxiei americane*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 569 p., ISBN 978-973-610-534-4.

Hartular 1996, Hartular A., *Merem la America*, Editura Fundației Culturale Române, București, 184 p., ISBN 973-577-027-X.

Nichifor, 2021, Nichifor Gh., *Domnitor fără coroană. Tudor Vladimirescu în conștiința și memoria gorjenilor*, Editura Măiastra Târgu-Jiu.

Pătrașcu, 2021, Pătrașcu, D.-L., *Participarea preoților militari gorjeni la Primul Război Mondial*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 457 p., ISBN 978-606-537-552-9.

Pătrașcu, Pătrașcu, 2021, Pătrașcu, D.-V., Pătrașcu, D.-L., *Tudor Vladimirescu și familia sa în colecția de documente a Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu“ din Târgu-Jiu*, Editura Măiastra, Târgu-Jiu, 319 p., ISBN 978-606-042-119-1.

Roman, 1910, Roman I., *Românul în străinătate*, New York.

Șelaru, 1995, Șelaru V., *Averile românilor americani de la legendă la adevăr*, Editura Arania, Brașov, 83 p., ISBN 973-9153-19-4.

Toma, 1998, Toma R., *Românii în cele două Americi: o experiență etnică și istorică*, Editura Globus, București, 320p., ISBN 973-49-0067-6.

Ungureanu, 1982, Ungureanu O., *Liceul <<Tudor Vladimirescu>> din Târgu-Jiu*, Tipografia Târgu-Jiu, Târgu-Jiu, 152 p.

Vilău, Vilău, 2010, Vilău I., Vilău V., *Monografia comunei Săcelu – Gorj*, Editura ETNA, București, 215 p., ISBN 978-973-1795-29-4.

• Articole

Constantin, 2017, Constantin C., *Ecaterina Teodoroiu – Mărturii muzeistice în colecțiile Muzeului Militar Național*, în volumul *Tradiție, Istorie, Armată*, coord. col. ing. dr. Petru-Valentin Glod, Sesiunea Națională de Comunicări Științifice a Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I”, ediția a IV-a, p. 181-187.

Pătrașcu, 2014, Pătrașcu D.-V., *100 de ani de cercetășie în România. Participarea cercetașilor la bătălia de la Amzacea*, în „*Litua. Studii și cercetări*”, nr. XVI, pp. 189-217.

Pătrașcu et. al. 2015, Pătrașcu D.-V., Pătrașcu D.-L., *Ilie Roșoga din Turburea (1859-1933). Preot militar al Regimentului nr. 1 Vânători din Craiova*, în volumul *Tradiție, Istorie, Armată*, coord. conf. univ. dr. Olimpiu Manuel Glodarencu, Sesiunea Internațională de Comunicări Științifice a Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I”, ediția a II-a, vol. I, pp. 496-507.

Pătrașcu et. al., 2017, Pătrașcu D.-V., Pătrașcu D.-L., *Participarea preotului Grigore Prejbeanu (1893-1976) la ceremoniile de sfințire a ansamblului monumental comemorativ realizat de către sculptorul Constantin Brâncuși și a mausoleului Ecaterinei Teodoroiu din Târgu-Jiu*, în volumul *Tradiție, Istorie, Armată*, coord. col. ing. dr. Petru-Valentin Glod, Sesiunea Națională de Comunicări Științifice a Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I”, ediția a IV-a, p. 211-219.